

Nr 151.

Ankom till riksdagens kansli den 9 juni 1936 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående kvinnliga befattningshavares vid undervisningsväsendet avlöningsförmåner under tjänstledighet för havandeskap m. m. jämte en i ämnet väckt motion.

(2:a avd.)

I en till riksdagen avlåten, den 6 mars 1936 dagtecknad proposition, nr 181, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i gällande författningsbestämmelser, som må föranledas av vad departementschefen i statsrådsprotokollet föreslagit rörande kvinnliga befattningshavares vid undervisningsväsendet avlöningsförmåner under tjänstledighet för havandeskap, att äga tillämpning från och med den 1 juli 1936.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr S. Hansson i Rubbestad m. fl. väckt motion (II: 675), vari, såvitt nu är i fråga, hemställts, att Kungl. Maj:ts proposition nr 181 icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Beträffande de av motionären till stöd för hans framställning anförda skälen hänvisas till motionen.

Departementschefen har för egen del enligt berörda statsrådsprotokoll anført följande:

Det torde få anses skäligt att för kvinnliga befattningshavare vid statliga och statsunderstödda undervisningsanstalter samma regler komma att i förevarande hänseenden gälla, som de, vilka av chefen för finansdepartementet föreslagits beträffande personal med nyreglerad lön. Några sådana speciella förhållanden inom undervisningsväsendet, som skulle påkalla en särställning i berörda hänseenden för dess kvinnliga personal, torde icke vara förhanden. Någon anledning att, såsom statskontoret ifrågasatt,

uppskjuta behandlingen av denna fråga till övervägande i samband med den tilltänkta lönerevisionen för lärarpersonalen synes icke föreligga.

Befolkningskommissionens förevarande förslag innebära i första hand, att föreskrifterna i § 121 mom. 6 läroverksstadgan och § 33 mom. 2 folkskolestadgan, innefattande vissa särbestämmelser i fråga om gifta kvinnor, skola upphävas. Dessa spörsmål torde jag senare bliva i tillfälle att ånyo anmäla för Kungl. Maj:t. Jag vill emellertid redan här framhålla, att jag finner nämnda bestämmelser kunna ur statens synpunkt utan olägenhet avlägsnas.

Vidare har befolkningskommissionen framlagt förslag beträffande avlöning för kvinnliga lärare vid tjänstledighet för havandeskap.

I fråga om det statliga undervisningsväsendet (läroverk, högre lärarinneseminarier, folk- och småskoleseminarierna, de tekniska läroverken och blindundervisningsanstalterna) gäller i detta avseende nu i huvudsak, att befattningshavare, som ej är övningslärare, får avstå tjänstgöringspenningarna, om sådana förekomma, samt därutöver så mycket av lönen, som erfordras för befattningens uppehållande, och att övningslärare får under ledigheten avstå så mycket, som för befattningens uppehållande erfordras. I anslutning till vad chefen för finansdepartementet föreslagit i fråga om personal med nyreglerad lön torde den ändringen i ovan nämnda bestämmelser böra vidtagas, att kvinnliga befattningshavare vid berörda läroanstalter skola vid ledighet för havandeskap under en tid av högst tre månader vidkännas samma avdrag å lönen som vid sjukdom. Mitt förslag innebär alltså i huvudsak, att annan befattningshavare än övningslärare skall under ledighet för havandeskap avstå endast tjänstgöringspenningarna och att övningslärare skall avstå en fjärdedel av vad han skolat uppbära, därest han själv bestrede sin tjänst, allt för en tid av högst tre månader.

Vad lärare vid folk- och småskolor beträffar, vilka lärare nu vid ledighet för havandeskap avstå så mycket av sin lön, som motsvarar den kontanta avlöningen för kvinnlig vikarie å tjänsten, föreslår jag likaledes, att avdraget å lönen vid tjänstledighet för havandeskap under högst tre månader må bliva detsamma som vid sjukdom, d. v. s. en tredjedel av den kontanta begynnelseavlöningen. Jag delar överstyrelsens uppfattning om att motsvarande bestämmelser böra föreskrivas att i tillämpliga delar gälla även i fråga om rektorer och lärare vid privatläroverk, kommunala mellanskolor, kommunala flickskolor, högre folkskolor och folkhögskolor.

Vid bifall till vad ovan föreslagits, erfordras ändringar i ett flertal avlönings- och statsbidragsförfattningar. Kungl. Maj:t torde böra inhämta riksdagens medgivande att vidtaga sådana ändringar i huvudsaklig överensstämmelse med vad i det föregående anförts.

Det av departementschefen berörda, av chefen för finansdepartementet framlagda förslaget återfinnes i Kungl. Maj:ts proposition nr 174 till 1936 års riksdag. Enligt statsutskottet tillhandakomna protokollsutdrag hava riksdagens båda kamrar numera bifallit sistberörda förslag.

Utskottet.

Utskottet håller före, att i fråga om kvinnliga befattningshavares vid undervisningsväsendet avlöningsförmåner under tjänstledighet för havandeskap böra gälla i princip likartade bestämmelser som för motsvarande

personal med nyreglerad lön. Då riksdagens båda kamrar, som nämnts, numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag, i vad avser personal med nyreglerad lön, synes som konsekvens härav riksdagen böra bifalla jämväl Kungl. Maj:ts nu förevarande förslag. I anslutning härtill avstyrker utskottet det i motionen II: 675 framförda yrkandet.

Utskottet, som ej funnit något att erinra mot detaljerna i sistnämnda förslag, hemställer därför,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 675, i här förevarande del, bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i gällande författningsbestämmelser, som må föränledas av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 6 mars 1936 föreslagit rörande kvinnliga befattningshavares vid undervisningsväsendet avlöningsförmåner under tjänstledighet för havandeskap, att äga tillämpning från och med den 1 juli 1936.

Stockholm den 9 juni 1936.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Johansson* i Fredrikslund, *Nilsson* i Malmö, *Bergqvist*, *Oscar Olsson*, *Svensson* i Kompersmåla, *Asplund*, *Borell*, *Wallés*, *Gustafsson* i Benestad, *Bergström*, *Nilsson* i Fredriksfält och *Bäckström*, samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Jansson*, *Strindlund*, *Törnkvist* i Karlskrona, *Andersson* i Höör, *Persson* i Falla, *Svensson* i Grönvik, *Jonsson* i Eskilstuna, *Andersson* i Prästbol, *Olofsson* i Digernäs, *Aronson* och *Olsson* i Staxäng.

Reservation

av herr *Strindlund*, som ansett att utskottet bort avstyrka Kungl. Maj:ts förslag.
